

Parohia Almaș

Istoricul comunității parohiale

Numele parohiei Almaș este identic cu numele localității care formează comunitatea parohială. Parohia face parte din Protopiatul Sebiș, Arhiepiscopia Aradului.

Numele parohiei utilizat în limbajul poporului este Almaș. În timpurile străvechi se numea *Ulmuş*, denumire provenită de la pădurea de ulmi situată pe lângă valea care trece prin localitate. Localitatea are și o denumire de origine latină *Alma-Vatră*.

Parohia este situată în subunitatea vestică a Depresiunii Zărand, denumită Depresiunea Gurahonț. În cadrul acestei subunități comuna Almaș ocupă o parte însemnată în sud-vestul depresiunii începând în vest de la cheile Joia Mare, extinzându-se în est spre marea vatră a Depresiunii Gurahonț. Localitatea se învecinează cu Joia Mare, Cil, Radești și Dieci.

Din cele mai vechi timpuri localitatea a fost populată datorită terenurilor bune pentru agricultură, prezența apei freatică potabile, climei blânde favorabilă culturii plantelor și creșterii pomilor fructiferi. Cele mai vechi urme ale unei așezări pe acest teritoriu aparțin perioadei neoliticului. Almașul este atestat documentar în anul 1439 pe vremea regelui maghiar Albert de Habsburg. Localitatea s-a format prin asimilarea și mutarea vetrei a trei sate: Luncă, Plopi și Plopi.

Locuitorii au moștenit de la înaintași unele datini în ceea ce privește zilele de sărbătoare, obiceiuri legate de naștere, botez, cununie, înmormântare, obiceiuri pe care le-au dus până în prezent.

În anul 1991 s-a ridicat în fața bisericii monumentul eroilor pe care sunt scriși cei 82 de eroi care au luptat în cele două Războaie Mondiale.

Istoricul bisericii parohiale

Nu se cunoaște anul în care s-a ridicat biserica în Almaș. Un document arată că în secolul al XVIII-lea exista aici o biserică de la care a rămas un clopot cu inscripție slavonă și anul 1771. De la biserica veche a rămas turnul lângă care s-a construit în anul 1889 o biserică de piatră, în formă de navă de dimensiuni medii. În anul 1954 a fost pictată în tehnica tempera de către preotul Andrei Mitroi de la Mustești, iar în anul 2001 a fost repictată în tehnica frescă de către pictorul Constantin Popescu din Rădăuți.

Parohia deține un prapor numit „al plugarilor” datând din anul 1906, cu care almășenii au participat la Unirea de la Alba Iulia din anul 1918; deasemenea deține și cărți vechi, unele scrise în slavonă iar altele cuprinzând anumite înscrieri făcute de înaintași.

Șirul preoților parohi:

Mihai Albescu 1800-1801

Ioan Albescu 1801-1815

Vasiliu Drusc 1801-1817

Iacob Barbura 1812-1824

Lazăr Ilca 1815-1828

Teodor Feier 1824-1828

Filip Barbura 1828-1833

Lazăr Buda 1828-1835

Filip Barbatei 1828-1833

Ioan Feier 1833-1837

Petru Popovici 1833-1840

Constantin Copian 1835-1884

Eutimiu Novac 1841-1843

Mateiu Vegh 1843-1854

George Crețu 1854-1894

Cornel Lazăr 1888-1905

Alexandru Nica 1906

Ioan Popovici

Gheorghe Cerianțu

Beniamin Gligor

Ioan Bradean

Roman Florea

Ioan Dașcău.

În anumite cărți de strană sunt menționate nume de cântăreți și dirijori de cor între care cei mai de seamă sunt: Dașcău Filip și Puiu Ioan.

Cimitirele

Datorită faptului că în vechime localitatea a fost compusă din mai multe cătune, o bună perioadă de timp aici au funcționat câte doi preoți, dovadă și faptul că parohia are două cimitire în care odihnesc și personalități locale: preoți, învățători și oameni de seamă ai localității.

Activități culturale și filantropice în trecut

Până în anul 1878 localitatea a avut o singură școală edificată din piatră și cărămidă situată vis-a-vis de biserică, construcție ce deținea și locuința învățătorului. În anul 1879 s-a deschis o școală nouă întrucât numărul elevilor crescuse. Activitatea școlii era în strânsă legătură cu cea a bisericii, învățătorii fiind susținuți și de biserică. În prezent școala poartă numele Eroului învățător Lazăr Tâmpa, fiul localității.

Căminul cultural a fost edificat pe terenul care a aparținut bisericii. Se știe că biserica a avut un cor cu renume național condus de către învățătorul Puiu Ioan. În ce privește biblioteca parohială, aceasta deține un număr însemnat de lucrări precum și periodice bisericești adunate cu multă grijă în cursul timpului de către preoții slujitori.

Din anul 2007 parohia a avut și o activitate filantropică, pe lângă biserică functionând un cămin de bătrâni.

Profilul actual al parohiei

Cunoscând provocările vremii în care trăim, parohia desfașoară în prezent activitate pastoral-misionară și catehetică, încercând să își țină aproape fiii săi duhovnicești.

Surse bibliografice

Datele au fost extrase din lucrarea publicată intitulată „Cronici venite din străbuni până astăzi”.

„Cronici venite din străbuni până astăzi” Editura Tiparnița, Arad 2015.

Date de contact:

Parohia Almaș, hramul Buna Vestire, Almaș numărul 606, județul Arad

Protopiatul Sebiș, Arhiepiscopia Aradului